

AZ AMERIKAI DIÁKOK PROJEKTKÉNT FOGJÁK FEL AZ ÉLETÜKET

■ Néhány résztvevő tette családiassá a hangulatot a Kolozsvár Társaság által 2010. október 21-én szervezett *Amerikáról – kolozsvári szemmel* című eseményen. Az est meghívottjai Visky András költő, író, dramaturg és Salat Levente politológus, egyetemi tanár voltak.

A rendezvény elején megtudhattuk, mit is kerestek Amerikában, mivel foglalkoztak az alatt az idő alatt, amíg ebben a sokak számára még mindig meszeszerű országban voltak: Visky András egy éven keresztül tanított heti két és fél órát két alkalommal, Salat Levente pedig kutatómunkát végzett amerikai tartózkodása alatt. Az est folyamán főleg az oktatásról, annak alapvető másságáról és az itthoni és az amerikai oktatás különbségeiről esett szó. Visky szerint az egyetemi oktatás merőben más a romániaihoz viszonyítva, az első meglepetés számára az volt, hogy a diák dolgozni, tanulni akar, azért megy egyetemre, hogy a tanárt, „mint egy feltételezhetően telt citromot, kifacsarja”. Az amerikai pragmatizmus elképesztően jól működő társadalmat hozott létre – mondta a dramaturg, ezt a későbbiekben több példával is alátámasztva. A diákok nem hiányoznak az órákról, az pedig elképzelhetetlen, hogy a tanár hiányozzon. Természetesen ugyanakkor a munka minden anyagi és infrastrukturális háttere messzemenően biztosított. A tanítás során számára legnehezebb a jegyadás volt, s a beszélgetés során az is kiderült, hogy Amerikában sokat beszélnek a jegyek inflációjáról. A dramaturg szerint az amerikai oktatás piacosodásáról abban az értelemben is beszélni lehet, hogy a diák úgy viselkedik mint megrendelő, azaz a tanártól megrendel dolgokat, szerinte azonban a tanulók nincsenek mindig tisztában azzal, hogy mit rendelnek

meg, hiszen nem tudhatják előre, hogy a tanár mit tanít nekik. Pozitívumként említette, hogy mindenről tájékozódni lehet a könyvtárakban, még a jegyadásról is. Visky elsősorban a diákokat szeretne volna megismerni, hogy hogyan gondolkodnak, látni szeretne volna, hogyan működik az intézmény, ahol tanít, és ez hogyan csapódik le az emberi viszonyokban.

Salat Levente kifejtette, ő elsősorban dokumentálódott, tájékozódott azokban a kérdésekben, amelyek őt érdekelték, nevezetesen: hogyan függ össze az etnicitás és a politika a világ különböző térségeiben, országaiban, hogyan tükröződik a politika különböző intézményeiben, folyamataiban. A Visky által említett jegyadással kapcsolatosan Salat elmondta: minden ősszel ellátogat egy amerikai diákokból álló csoport hat hétre Romániába, nekik órákat tartanak, és jegyet is adnak. A diákok úgy jönnek Európába, hogy az itt tanultak beszámítanak az otthoni tevékenységükbe. Mint kiderült, Salatnak hetedik éve van alkalma évente körülbelül 20 fős amerikai diákcsoporttal együtt lenni hat héten át. A diákok akkor kapják meg a jegyeket, amikor már elhagyták Romániát, s ez többször járt együtt azzal, hogy a jegyeket e-mailben kellett indokolni. Az amerikai diák akkor volt elégedett a jegyével, ha a befektetett energiát, az elévített munkát, nem pedig kreativitását, pillanatnyi jó ötleteit díjazták. Visky és Salat megerősítette: az amerikai egyetemisták általában tudják, hogy mennyit dolgoznak, milyen minősítést érdemelnek, és csak nagyon ritkán értékelik túl magukat, az esetek kilencven százalékában a diák ugyanolyan minősítést adna magának, mint amilyent a tanár is ad. Az amerikai diákok rendkívül hangsúlyosan

és céltudatosan projektként fogják fel az életüket, pontosan tudják, hogy mit akarnak kezdeni magukkal, ez pedig rendkívül hatékonyá teszi azokat a diákokat, akikben létezik kritikai érzék és képesség. Salat szerint az ottani diákok viszonylatában az itthoniakról kiderül, hogy a romániai diákoknak ugyan nincs véleményük, vannak viszont tárgyi ismereteik, ezzel szemben az amerikaiak tárgyi ismeret hiányában is felvállalják a véleményüket, és meg is tudják indokolni azt, érvelni tudnak mellette.

Salat Levente kezdeményezésére az egyetemi intézményen kívüli Amerikáról is szó esett. Az intézményrendszerről beszélve elmondta, hogy nagyon sok adminisztratív dolgot el kellett intéznie ottlétének első hónapjaiban ahhoz, hogy a továbbiakban zökkenőmentes legyen otttartózkodása. A terhes két hónap után jött rá arra, milyen jó, hogy nincsenek kiskapuk a rendszerben, így az emberek nyugodtan rábízhadják magukat. A csak negatív, csak pozitív Amerika-képet a felek ki-tűnően árnyalták. Salat azonban elmond-

ta, hogy negatívumként értékeli az amerikai társadalom önteltségét, mely abban is kifejeződik például, hogy ami nem róla szól, az tulajdonképpen nem érdekli. Visky szerint viszont könnyen átverhető: azt sem tudja mindig, hogy mi nem szólhat róla – ezért megfelelő stratégiával bármilyen témában lehet Amerikának Amerikáról szóló történetet mesélni.

Az est további részében szó esett etnikai kisebbségekről, pozitív diszkriminációról, egyetemi életéről, adminisztrációról. Érdekességként hangozott el, hogy száz fölélt vannak Amerikában az indián törzsi egyetemek, amelyeken akár törzsi menedzsmentet is lehet tanulni. Mi lesz Amerikával? – vetődött fel a kérdés az est végén, azonban ezt a kérdést nyitva hagyták a rendezvény meghívottjai és résztvevői. A válasz megfogalmazása természetesen a futurológusok dolga. Számomra azonban azon elgondolkodni is izgalmas volt, hogy a sokféle Amerika közül melyik lesz képes megfelelni a hozzá fűződő egyre nagyobb elvárásoknak.

Kiss Gábor

